

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р., протокол №8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Конституційне право України»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра права та правоохоронної діяльності

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

 Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми

 Катерина КАТЕРИНЧУК

Розробник: д.ю.н., доц., професор кафедри права та правоохоронної діяльності,
Людмила АНДРУСІВ

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки
Змістових модулів - 4		1
Загальна кількість годин - 120		Семестр
		2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні
		32 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		56 год.
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право України» є: формування знань, вмінь та практичних навиків у сфері загального розуміння конституційного права, як галузі права, галузі законодавства, юридичної науки та навчальної дисципліни, Конституції України та її розвитку, конституційного ладу та його співвідношення з суспільним та державним ладом, основ правового статусу людини і громадянина, конституційних прав та свобод людини і громадянина, виборів та референдуму, конституційної системи органів державної влади, територіального устрою, конституційних засад місцевого самоврядування.

Завдання вивчення дисципліни «Конституційне право України» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки бакалавра, при якому він повинен бути здатним до вирішення професійних задач, пов'язаних з ефективністю забезпеченням прав і свобод людини і громадянина на основі глибоких знань змісту Конституції України, конституційних законів та інших актів, які є джерелами конституційного права.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»:

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 4

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Конституційне право України та його правова основа. Конституційний лад України.

Тема 1. Конституційне право – провідна галузь національного права.

Поняття і предмет галузі конституційного права. Співвідношення термінів «конституційне право» і «державне право». Місце та роль конституційного права в системі права України.

Система галузі конституційного права. Поняття та види конституційно-правових інститутів. Конституційно-правові норми: поняття, ознаки, види та структура. Специфіка конституційно-правових норм.

Джерела галузі конституційного права України. Види джерел та їх юридична природа. Місце Конституції України та конституційних законів у системі джерел галузі конституційного права.

Поняття та види конституційно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти в конституційному праві.

Відповідальність в конституційному праві. Суб'єкти та підстави конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність посадових осіб та органів публічної влади.

Поняття, предмет та система науки конституційного права. Конституційне право як навчальна дисципліна.

Тема 2. Конституція України та її розвиток.

Визначення конституції та її сутність. Юридична та фактична конституція.

Формальна та матеріальна конституція. Конституціоналізм, теоретичне обґрунтування необхідності функціонування конституції, предмет та функції конституції. Види конституцій.

Порядок прийняття та внесення змін до Конституції України. Установчий характер конституційних положень. Місце конституції в системі національного законодавства.

Історія конституційного розвитку України. Перша конституція Української незалежної держави – Конституція УНР від 29 квітня 1918 р. Конституції України радянського періоду. Основні етапи та напрямки новітньої конституційної реформи в Україні. Особливості прийняття Конституції

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 5

України 1996 р.

Основні риси та особливості Конституції України 1996 р. Структура Основного Закону нашої держави. Юридичні властивості Конституції України. Правова охорона Конституції України.

Значення Конституції України для розвитку української державності.

Тема 3. Конституційний лад і його закріплення в Конституції України.

Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом.

Ознаки і принципи конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Риси України як конституційної держави. Поняття державного ладу України та характеристика його принципів.

Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України.

Механізм української держави і її основні функції. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок української держави.

Народ – носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету.

Співвідношення народного, національного і державного суверенітету. Форми здійснення народовладдя в Україні.

Конституційне закріплення форми української держави. Україна – унітарна республіка. Основні риси республіканської форми правління. Види республік.

Особливості республіканської форми правління в Україні. Характеристика державно-політичного режиму в Україні.

Конституційні принципи культурної та мовної політики Української держави. Статус української мови як державної мови. Гарантування Конституцією України вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України.

Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи суспільного ладу. Система суспільного ладу.

Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України

Змістовий модуль 2. Конституційно-правовий статус людини громадянина в Україні. Народовладдя.

Тема 4. Основи правового статусу людини і громадянина.

Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права.

Поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Механізм реалізації і гарантії прав та свобод людини і громадянина. Співвідношення міжнародно-правового і національного регулювання прав і свобод людини та забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод людини в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 6

Поняття громадянства і належність до громадянства України. Принципи громадянства України. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Органи, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Поняття «іноземець» та види іноземців. Правова регламентація режиму іноземців в Україні. Права, свободи і обов'язки іноземців. Депортація іноземців.

Екстрадиція іноземців іноземній державі. Біженці.

Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.

Конституційні права і свободи людини і громадянина. Права і свободи людини і громадянина, їх співвідношення. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Права людини і права громадянина. Покоління прав людини. Соціально-економічні і соціально-культурні права. Особисті права і свободи. Політичні права і свобод.

Конституційні обов'язки громадян України та людини: поняття та співвідношення. Конституційний обов'язок громадян України щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів. Обов'язок не заподіювати шкоди природі, культурній спадщині, відшкодування завданих збитків. Обов'язок сплачувати податки і збори в порядку й розмірах, встановлених законом. Обов'язок неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права й свободи, честь і гідність інших людей.

Тема 6. Народне волевиявлення.

Поняття виборів та їх соціальна функція. Види виборів. Виборче право і виборча система. Особливість виборчої системи України.

Принципи виборчого права і їх закріплення в Конституції України.

Принципи вільних виборів. Загальне, рівне і пряме виборче право. Таємне голосування. Поняття виборчого процесу. Правова регламентація стадій виборчого процесу. Призначення виборів, утворення виборчих органів і виборчих округів. Виборчі дільниці. Порядок висування та реєстрація кандидатів. Агітаційна кампанія. Права кандидатів і гарантії діяльності.

Порядок проведення голосування, підрахунок голосів і встановлення результатів голосування. Повторне голосування і повторні вибори.

Поняття і соціальна функція референдумів. Види референдумів.

Призначення та порядок проведення референдумів. Предмет всеукраїнського референдуму. Правова регламентація питань організації референдумів та визначення їх результатів. Правові наслідки референдуму. Зміна та відміна рішень, прийнятих референдумом.

Відповідальність за порушення виборчих прав громадян.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 7

Змістовий модуль 3. Організація державної влади в Україні

Тема 7. Конституційна система органів державної влади

Конституційне-правове регулювання питань організації і діяльності органів державної влади. Поняття, ознаки та конституційна система органів державної влади в Україні. Види органів державної влади.

Конституційний статус органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Конституційний статус Президента України та прокуратури в системі органів державної влади.

Принципи організації і діяльності органів державної влади, їх конституційне закріплення.

Тема 8. Конституційно-правовий статус Верховної Ради в Україні

Загальна теорія і стан парламентаризму в Україні.

Місце та роль Верховної Ради України в механізмі державної влади. Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні, парламент України. Парламент та його ознаки. Види парламентів. Функції Верховної Ради України.

Чисельний склад та структура Верховної Ради України. Строк повноважень Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

Поняття статусу народного депутата України. Вільний депутатський мандат, несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Термін повноважень народного депутата України. Дострокове припинення повноважень народного депутата України. Форми діяльності народного депутата України. Права і обов'язки народного депутата України. Право депутатів на запит. Гарантії діяльності народного депутата України та механізм їх реалізації.

Компетенція Верховної Ради України: поняття, конституційне закріплення. Законодавча компетенція. Питання, що визначаються та встановлюються виключно законами України. Бюджетна, установча та контрольна компетенція Верховної Ради України. Контрольні повноваження Верховної Ради України відносно Президента України та органів виконавчої влади.

Організація роботи Верховної Ради України. Органи та посадові особи Верховної Ради України. Порядок обрання та повноваження Голови Верховної Ради України, першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Комітети Верховної Ради України: порядок формування, перелік, повноваження. Тимчасові спеціальні, тимчасові слідчі комісії та спеціальна тимчасова слідча комісія Верховної Ради України. Депутатські групи та фракції у Верховній Раді України.

Порядок роботи Верховної Ради України. Чергові та позачергові сесії Верховної Ради України. Порядок скликання та проведення сесій Верховної Ради України. Розгляд питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Голосування у Верховній Раді України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 8

Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Стадії законодавчого процесу. Поняття законодавчої ініціативи. Суб'єкти права законодавчої ініціативи в Верховній Раді України. Попереднє обговорення законопроектів у комітетах Верховної Ради України. Порядок обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України в ході трьох читань. Прийняття законів. Промульгація законів Президентом України.

Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України. Особливості проходження в Верховній Раді України конституційних законів.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження, акти реагування.

Правовий статус Рахункової палати.

Тема 9. Президент України

Поняття глави держави, юридичні форми глави держави. Місце та роль Президента України в механізмі державної влади. Функції Президента України.

Порядок обрання Президента України. Законодавство про вибори Президента України.

Термін повноважень Президента України. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання Президентом України своїх обов'язків за станом здоров'я. Усунення Президента України з поста в порядку імпічменту Верховною Радою України. Виконання обов'язків Президента України у разі дострокового припинення повноважень Президента України.

Компетенція Президента України. Конституційні засади взаємовідносин Президента України і Верховної Ради України та його повноваження у сфері законодавчої влади. Конституційні засади взаємовідносин Президента України з органами виконавчої влади. Повноваження Президента України у сфері зовнішніх відносин, оборони та національної безпеки.

Акти Президента України. Офіс Президента України.

Тема 10. Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади

Поняття та зміст виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів України у механізмі державної влади. Поняття уряду держави та його функції.

Склад Кабінету Міністрів України. Порядок формування Кабінету Міністрів. Конституційний порядок призначення на посаду Прем'єр-міністра України. Компетенція Кабінету Міністрів України. Основні форми роботи Кабінету Міністрів України. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів України. Відставка Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування. Основні завдання та функції міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України.

Система місцевих органів виконавчої влади. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій. Порядок формування, структура,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 9

функції та повноваження місцевих державних адміністрацій. Порядок призначення та відповідальність голів місцевих державних адміністрацій.

Підстави та порядок припинення повноважень голів місцевих державних адміністрацій.

Правовий статус виконавчої влади в Автономній Республіці Крим.

Конституційні засади взаємовідносин місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.

Тема 11. Конституційні засади судової влади в Україні.

Конституційний суд України.

Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції. Верховний Суд України. Загальне поняття й основні напрямки діяльності. Структура і склад Верховного Суду України. Спеціалізовані та апеляційні суди в Україні. Вищий адміністративний суд України.

Функції і повноваження судів загальної юрисдикції. Основні засади судочинства в Україні. Правовий статус суддів. Вимоги до кандидатів на посаду судді України. Порядок призначення суддів. Гарантії незалежності суддів. Органи суддівського самоврядування і кваліфікаційні колегії.

Вища рада правосуддя України: порядок формування, склад, основні функції і повноваження.

Правовий статус прокуратури в Україні. Система і структура прокуратури. Функції і повноваження прокуратури. Порядок діяльності органів прокуратури. Акти органів прокуратури.

Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Склад та порядок формування Конституційного Суду та його склад. Функції та повноваження Конституційного Суду України. Повноваження Великої палати, Сенатів та колегій Конституційного Суду України. Порядок діяльності Конституційного Суду і процедури розгляду ним справ.

Конституційна скарга.

Змістовий модуль 4. Територіальний устрій держави та місцевого самоврядування в Україні

Тема 12. Територіальний устрій України

Поняття територіального устрою держави. Територіальний та державний устрій. Ознаки унітарних та федеративних держав. Різновиди унітарних держав. Конституційне закріплення форми державного устрою України як децентралізованої унітарної держави.

Автономія: поняття та види. Автономія установ і автономія колективів.

Територіальна та екстериторіальна автономія колективів. Види та форми територіальної автономії. Адміністративно-територіальна, національно-територіальна і національно-державна автономія. Автономія в Україні.

Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим. Загальна характеристика Конституції Автономної Республіки Крим.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 10

Поняття та система адміністративно-територіального устрою України.
Види адміністративно-територіальних одиниць.

Тема 13. Конституційні засади місцевого самоврядування

Поняття місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як елемент основ конституційного ладу України. Ознаки місцевого самоврядування.

Правова, організаційна і фінансова автономність органів місцевого самоврядування.

Міжнародно-правове регулювання питань місцевого самоврядування.

Європейська Хартія про місцеве самоврядування.

Наукові концепції місцевого самоврядування: громадівська теорія, державницька теорія, теорія муніципального дуалізму.

Історія становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Магдебургське право. Органи місцевої державної влади в радянський період.

Місцеве самоврядування за Конституцією України 1996 р. Система принципів і органів місцевого самоврядування. Територіальна громада. Порядок формування органів місцевого самоврядування. Сільські, селищні та міські голови: порядок обрання і статус. Сільські, селищні міські, районні, обласні ради. Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад. Органи самоорганізації населення.

Територіальна, матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування. Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі.

Функції і повноваження та акти органів місцевого самоврядування.

Адміністративний, фінансовий, судовий та ін. контроль (нагляд) за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Гарантії здійснення повноважень і відповідальність місцевого самоврядування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 11

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Конституційне право та його правова основа. Конституційний лад				
Тема 1. Конституційне право України - провідна галузь національного права.	8	2	2	4
Тема 2. Конституція України та її розвиток	8	2	2	4
Тема 3. Конституційний лад та його закріплення в Конституції України.	8	2	2	4
Разом за змістовий модуль 1	24	6	6	12
Змістовий модуль 2. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. Народовладдя				
Тема 4. Основи правового статусу людини і громадянина.	8	2	2	4
Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.	10	3	3	4
Тема 6. Народне волевиявлення.	8	2	2	4
Разом за змістовий модуль 2	26	7	7	12
Змістовий модуль 3. Організація державної влади в Україні				
Тема 7. Конституційна система органів державної влади.	8	2	2	4
Тема 8. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	11	3	3	5
Тема 9. Президент України.	11	3	3	5
Тема 10. Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади.	11	3	3	5
Тема 11. Конституційні засади судової влади в Україні. Конституційний Суд України.	11	3	3	5
Разом за змістовий модуль 3	52	14	14	24
Змістовий модуль 4. Територіальний устрій держави та місцеве самоврядування в Україні				
Тема 12. Територіальний устрій.	8	2	2	4
Тема 13. Конституційні засади місцевого самоврядування.	10	3	3	4
Разом за змістовий модуль 4	18	5	5	8
ВСЬОГО	120	32	32	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 12

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Конституційне право України - провідна галузь національного права.	3
2	Тема 2. Конституція України та її розвиток	3
3	Тема 3. Конституційний лад та його закріплення в Конституції України.	2
4	Тема 4. Основи правового статусу людини і громадянина.	2
5	Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.	2
6	Тема 6. Народне волевиявлення.	2
7	Тема 7. Конституційна система органів державної влади.	2
8	Тема 8. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	3
9	Тема 9. Президент України.	3
10	Тема 10. Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади.	3
11	Тема 11. Конституційні засади судової влади в Україні. Конституційний Суд України.	3
12	Тема 12. Територіальний устрій.	2
13	Тема 13. Конституційні засади місцевого самоврядування.	2
РАЗОМ		32

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Конституційне право – провідна галузь національного права

Юридичні факти в конституційному праві. Відповідальність в конституційному праві.

Суб'єкти та підстави конституційно-правової відповідальності.

Конституційно-правова відповідальність посадових осіб та органів публічної влади.

Поняття, предмет та система науки конституційного права. Конституційне право як навчальна дисципліна

Тема 2. Конституція України та її розвиток.

Історія конституційного розвитку України. Перша конституція Української незалежної держави – Конституція УНР від 29 квітня 1918 р. Конституції України радянського періоду.

Основні етапи та напрямки новітньої конституційної реформи в Україні.

Особливості прийняття Конституції України 1996 р.

Основні риси та особливості Конституції України 1996 р. Структура Основного Закону нашої держави.

Значення Конституції України для розвитку української державності. Сучасний конституційний процес.

Тема 3. Конституційний лад і його закріплення в Конституції України.

Конституційні принципи культурної та мовної політики Української

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 13

держави.

Статус української мови як державної мови.

Гарантування Конституцією України вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України.

Поняття і сутність суспільного ладу. Основні принципи суспільного ладу. Система суспільного ладу.

Тема 4. Основи правового статусу людини і громадянина. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Поняття «іноземець» та види іноземців.

Правова регламентація режиму іноземців в Україні. Права, свободи і обов'язки іноземців.

Депортація іноземців.

Екстрадиція іноземців іноземній державі. Біженці.

Тема 5. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.

Обов'язок не заподіювати шкоди природі, культурній спадщині, відшкодування завданих збитків.

Обов'язок сплачувати податки і збори в порядку й розмірах, встановлених законом.

Обов'язок неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права й свободи, честь і гідність інших людей.

Механізм реалізації та гарантії прав людини.

Тема 6. Народне волевиявлення.

Порядок висування та реєстрація кандидатів.

Агітаційна кампанія. Права кандидатів і гарантії діяльності.

Порядок проведення голосування, підрахунок голосів і встановлення результатів голосування.

Повторне голосування і повторні вибори.

Проблеми правової регламентації референдуму в Україні. Правові наслідки референдуму.

Зміна та відміна рішень, прийнятих референдумом. Відповідальність за порушення виборчих прав громадян.

Тема 7. Конституційна система органів державної влади

Принципи організації і діяльності органів державної влади, їх конституційне закріплення.

Тема 8. Конституційно-правовий статус Верховної Ради в Україні

Організація роботи Верховної Ради України. Органи та посадові особи Верховної Ради України.

Тимчасові спеціальні, тимчасові слідчі комісії та спеціальна тимчасова

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 14

слідча комісія Верховної Ради України.

Депутатські групи та фракції у Верховній Раді України. Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Промульгація законів Президентом України.

Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України.

Особливості проходження в Верховній Раді України конституційних законів.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: порядок призначення, повноваження, акти реагування.

Правовий статус Рахункової палати.

Тема 9. Президент України

Конституційні засади взаємовідносин Президента України з органами виконавчої влади.

Повноваження Президента України у сфері зовнішніх відносин, оборони та національної безпеки.

Акти Президента України. Офіс Президента України.

Тема 10. Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади

Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів України.

Відставка Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування.

Основні завдання та функції міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України

Порядок формування, структура, функції та повноваження місцевих державних адміністрацій.

Порядок призначення та відповідальність голів місцевих державних адміністрацій.

Правовий статус виконавчої влади в Автономній Республіці Крим.

Конституційні засади взаємовідносин місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.

Тема 11. Конституційні засади судової влади в Україні.

Конституційний суд України.

Гарантії незалежності суддів. Органи суддівського самоврядування і кваліфікаційні колегії.

Вища рада правосуддя України: порядок формування, склад, основні функції і повноваження.

Правовий статус прокуратури в Україні. Система і структура прокуратури. Функції і повноваження прокуратури. Порядок діяльності органів прокуратури. Акти органів прокуратури.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 15

Порядок діяльності Конституційного Суду і процедури розгляду ним справ.

Тема 12. Територіальний устрій України

Автономія: поняття та види. Автономія установ і автономія колективів.

Територіальна та екстериторіальна автономія колективів.

Види та форми територіальної автономії.

Адміністративно-територіальна, національно-територіальна і національно-державна автономія.

Автономія в Україні.

Тема 13. Конституційні засади місцевого самоврядування

Міжнародно-правове регулювання питань місцевого самоврядування.

Європейська Хартія про місцеве самоврядування.

Наукові концепції місцевого самоврядування: громадівська теорія, державницька теорія, теорія муніципального дуалізму.

Історія становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.

Магдебурзьке право. Органи місцевої державної влади в радянський період.

Територіальна, матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти з Конституційного права України включає:

- анутовання вивченої додаткової літератури, складання бібліографічних описів тощо;
- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою;
- складання термінологічних словників тощо.

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід здобувача вищої освіти);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 16

9. Методи контролю

Поточний контроль, контроль самостійної роботи, модульний контроль, контроль виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
8	8	7	8	8	8	
Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			
T7	T8	T9	T12	T13		
8	8	8	7	7		
T10	T11					
8	7					

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 року // ВВР Української РСР. – 1991. - №38. – Ст. 502.
В. Ф. Нестерович. К. : Вид-во Ліра-К, 2018. 640 с.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року//Відомості Верховної Ради України. - 1990. - № 31. - Ст. 429.
3. Конституційне право України: навч. посіб. / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. К. : ЦУЛ, 2018. 218 с.
4. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. Нац. ун-т внутр. справ ; за заг. Ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
5. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 17

6. Куцин Я. М. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження: дис. ... канд. юр. наук : 12.00.02. Ужгород, 2018. 261 с.
7. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
8. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
9. Справа «Білуха проти України» (Заява N 33949/02). Європейський суд з прав людини, Міжнародні суди; Рішення, Справа від 09.11.2006 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_272#Text.
10. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану. Ануфрієв М. І., Грицай Т. Г., Дубенко О. І., Коломєць О. Д., Копотун І. М., Кривенко О. В., Петков В. П., Сивка В. В., Соболев Є. Ю. К. : ВД «Професіонал», 2022. 310 с.
11. Права і свободи людини: підручн. Тертишник В. М. Київ: Алерта, 2022. 432 с.

Додаткова література:

12. Бакумов О. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. Право України. 2019. № 7. С. 198-217.
13. Барабаш Ю. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктності Українського народу. Право України. 2019. № 10. С. 66-81.
14. Бойко І. Витоки, становлення та розвиток інституту народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 11. С. 165-182.
15. Кобилецький М. Вплив магдебурзького права на розвиток місцевого самоврядування в Україні (XIV-XIX століття). Право України. 2020. № 1. С. 212-224.
16. Козюбра М. Взаємозв'язки між народовладдям, парламентаризмом та верховенством права: європейські стандарти та сучасні українські реалії. Право України. 2019. № 11. С. 83-97.
17. Колісник В. Уповільнення демократичного поступу України на тлі нових викликів та дезорієнтації громадянського суспільства. Право України. 2019. № 11. С. 183-199.
18. Кресіна І. Виборність суддів як реалізація принципу народовладдя. Право України. 2019. № 10. С. 142-157.
19. Куфтирев П. Концепція прямої електронної демократії як доцільний напрямок розвитку України. Право України. 2019. № 11. С. 225-240.
20. Мартенюк Р. Президент і виконавча влада: співвідношення інститутів у практиці сучасних республік. Право України. 2020. № 3. С. 256-269.
21. Мельниченко В. Правове регулювання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою і розвиток народовладдя. Право України. 2019. № 10. С. 113-129.
22. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Київ: Ліра-К, 2018. 639 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/262.00.1/Б/ОК12- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 18

23. Самбор М. Надзвичайний стан як умова обмеження права на свободу мирних зібрань. Право України. 2019. № 4. С. 183-195.
24. Самбор М. Конституційне право на свободу мирних зібрань в Україні. Право України. 2020. № 6. С. 251-272.
25. Святоцький Олександр, Бойко Ігор Витоки, етапи становлення та розвиток української державності. Право України. 2020. № 1. С. 17-40.
26. Семків В. Методологічні аспекти історико-правової доктрини української державності. Право України. 2020. № 1. С. 41-51.
27. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 10. С. 158-174.
28. Федоренко В. Демократія, демократизація та феномен «електоральної революції» 2019 року в Україні. Право України. 2019. № 11. С. 200-224.
29. Андрусів Л.М. Поняття "майно" у практиці Європейського суду з прав людини. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету імені Короля Данила Галицького. №. 13 (25). 2022. С. 141-150.
30. Parkhomenko, N.M., Podorozhna, T.S., Tarakhonych, T.I., Andrusiv, L.M., & Mozoliuk-Bodnar, L.M. (2021). Problems of legal science in the context of modern state-building processes in Ukraine: Challenges and tasks. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, 28(2), 123-131. SCOPUS
31. T. Podorozhna, L. Makarenko, L. Andrusiv, O. Kotukha, H. Sanahursk. Qualified Legal Aid in Developed Democracies: A Comparative Legal Study. International Journal of Criminology and Sociology. №.9. 2020. P. 3112-3123.(Scopus). SCOPUS

Інтернет-ресурси

- <http://rada.gov.ua/> – сайт Верховної ради України;
- <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
- <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України
- <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського;
- <http://irbis-nbuv.gov.ua> – сайт Національної юридичної бібліотеки України;